

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

> Retouradres Postbus 90801 2509 LV Den Haag

De voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag
2595 BD6

Postbus 90801
2509 LV Den Haag
T 070 333 44 44

Onze referentie
2026-0000002231

Uw referentie
32716-55/2025D52726

Datum 2 februari 2026
Betreft Reactie IBO WIA

Op 12 december 2025 is het Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) naar de Wet Werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA) aan u toegezonden¹. In de procedurevergadering van 16 december 2025 heeft de vaste commissie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid verzocht om de kabinetsreactie op het IBO WIA voor het geplande commissiedebat Arbeidsongeschiktheid, gepland op 4 februari 2026, aan uw Kamer toe te sturen.

In het IBO staan belangrijke analyses en aanbevelingen over het arbeidsongeschiktheidsstelsel en de uitvoerbaarheid ervan voor de nabije toekomst. Daarom wil ik in deze brief alvast op enkele aanbevelingen uit het IBO WIA reflecteren. Een volledige inhoudelijke reactie op dit rapport is aan een volgend kabinet, gezien de demissionaire status van het huidige kabinet.

Aanbevelingen IBO WIA

Het IBO WIA beschrijft, evenals enkele voorgaande rapporten² in de afgelopen periode, dat het huidige arbeidsongeschiktheidsstelsel is vastgelopen. Zonder maatregelen neemt naar verwachting de wachttijd voor een beoordeling door het UWV fors toe, evenals het aantal mensen dat wacht op een beoordeling. Het IBO WIA adviseert aan het aankomende kabinet dat dringend ingrijpende aanpassingen nodig zijn in de uitvoering én in wet- en regelgeving.

In het IBO-rapport wordt onder meer geadviseerd om sociaal-medische beoordelingen niet meer uitsluitend door verzekeringsartsen te laten uitvoeren (taakherschikking) en om striktere voorwaarden te stellen aan aanvragen voor herbeoordelingen. Daarnaast wordt er geadviseerd de IVA als aparte uitkeringsregeling binnen de WIA af te schaffen voor nieuwe gevallen, omdat de beoordelingen van de duurzaamheid van arbeidsongeschiktheid die daarvoor nodig zijn, te complex zijn.

¹ Kamerstukken II, 2025-2026, 32 716, nr. 55

² Zoals het OCTAS-rapport en het rapport van de Algemene Rekenkamer over de WIA.

Zowel de Tweede Kamer als het kabinet³ hebben de wens om de WIA te vereenvoudigen en verbeteren. Uit de diverse rapporten over het arbeidsongeschiktheidsstelsel is gebleken dat er maatregelen nodig zijn om het stelsel te verbeteren, te vereenvoudigen en weer uitvoerbaar te maken. De verwachting voor de oploop van de achterstanden bij de WIA-beoordelingen de komende jaren is namelijk zorgwekkend. De combinatie van achterstanden en zorgen over de kwaliteit van beoordelingen, maakt dat uitkeringsgerechtigden veel onzekerheid ervaren en de werkdruk voor de medewerkers van UWV blijft toenemen. UWV en SZW werken hard om dit te verbeteren.

Datum
2 februari 2026
Onze referentie
2026-0000002231

Lopende verkenningen en maatregelen

Zoals aangekondigd in de voortgangsbrief van 19 december 2025⁴ worden op de onderdelen taakherschikking en herbeoordelingen reeds stappen gezet. In lijn met de door uw Kamer aangenomen motie Ceder c.s.⁵ verkent SZW samen met UWV welke mogelijkheden er op korte en lange termijn zijn voor verdergaande taakdelegatie en taakherschikking. Aan UWV is verzocht om op korte termijn te doen wat mogelijk is binnen de huidige wet- en regelgeving om te zorgen dat hbo-professionals een zelfstandig takenpakket krijgen, zodat de verzekeringsarts ontlast kan worden. Ook wordt taakdelegatie geüniformeerd en wordt bekeken wat er nodig is om verpleegkundige hbo-professionals een post-hbo-opleiding te laten volgen en optioneel een master tot verpleegkundig specialist. Er wordt onderzocht of er in 2026 een pilot kan worden gestart om de eerste hbo-professionals een post-hbo-opleiding te laten volgen.

Daarnaast wordt bekeken hoe het proces voor het aanvragen en het behandelen van herbeoordelingen kan worden verbeterd. Een aanzienlijk deel van aangevraagde herbeoordelingen leidt op dit moment niet tot een wijziging van de uitkering. Dat impliceert dat er winst te behalen valt als vraaggestuurde herbeoordelingen doelmatiger worden ingezet. Daarom is het van belang om te onderzoeken op welke manier dat kan. Dat doet SZW samen met UWV langs twee lijnen. Allereerst door te bezien hoe het proces rondom het aanvragen van herbeoordelingen kan worden verstevigd, en daarnaast hoe een aanvraag tot herbeoordeling inhoudelijk zo efficiënt mogelijk kan worden afgehandeld door de juiste professional bij UWV. De eerste stap in dit traject is het invoeren van een standaard aanvraagformulier voor herbeoordelingen.

Lange termijn

Het advies ten aanzien van het afschaffen van de IVA-uitkering is eerder ook door de Onafhankelijke Commissie Toekomst Arbeidsongeschiktheidsstelsel (OCTAS) beschreven in haar eindrapport van 29 februari 2024⁶, samen met andere maatregelen. In de Kamerbrief van 28 januari 2025⁷ is aangegeven dat stappen tot vereenvoudiging van het arbeidsongeschiktheidsstelsel noodzakelijk zijn voor een toekomstbestendig arbeidsongeschiktheidsstelsel, maar dat deze niet zonder consequenties zijn voor mensen. Vereenvoudiging heeft een effect op de gerichtheid van regelingen en ook op de rechten en plichten van werknemers die aanspraak maken op een uitkering en de werkgevers die de kosten hiervoor dragen.

³ Regeerprogramma, Uitwerking van het hoofdlijnenakkoord door het kabinet, 13 september 2024

⁴ Kamerstukken II, 2025-2026, 26 448, nr. 862

⁵ Kamerstuk II, 2024-2025, 26 448, nr. 857

⁶ Kamerstukken II, 2024-2025, 32 719, nr. 748

⁷ Kamerstukken II, 2024-2025, 26 448, nr. 799

Maatregelen moeten daarbij in samenhang gezien worden, zodat er een inhoudelijk logisch, (juridisch) uitvoerbaar en uitlegbaar stelsel ontstaat waarvoor voldoende draagvlak is.

Datum

2 februari 2026

Onze referentie

2026-0000002231

De ideeën en maatregelen zoals gepresenteerd door het IBO WIA en OCTAS vragen om beleidsmatige en budgettaire besluitvorming. Gezien de demissionaire status van het huidige kabinet, is het maken van deze keuzes niet aan het huidige, maar aan het nieuwe kabinet. De analyses en adviezen van het IBO WIA, OCTAS en andere rapporten kunnen daarbij als inspiratie dienen.

De Minister van Sociale Zaken
en Werkgelegenheid,

Mariëlle Paul